

Przegląd zagranicznych opracowań naukowych

GOVERNANCE IV – Hallintaa ja yhteistyötä. Hallintotieteiden valintakoeteos 2019. Vaasan yliopisto ja Tampereen yliopisto (GOVERNANCE IV – kontrola i współpraca. Materiały do egzaminu wstępnego z administracji w 2019 roku), Kirsi Lehto, Niina Mäntylä, Ilari Karppi (eds), Vaasan yliopisto & Tampereen yliopisto, Vaasa–Tampere 2019, ss. 118, ISBN 978-952-476-842-9¹.

W Polsce zrezygnowano z egzaminów wstępnych na studia, ale do opinii publicznej przedostają się co jakiś czas projekty ich przywrócenia. Warto zatem przyglądać się rozwiązaniom, jakie w tym zakresie przyjęte zostały w innych państwach. Egzaminy wstępne na studia są przeprowadzane na przykład na fińskich uczelniach. Tak jest na uniwersytetach w Tampere i Vaasa, których pracownicy przygotowują materiały dla kandydatów na studia administracyjne. Obie uczelnie prowadzą taki sam egzamin i po jego ukończeniu dana osoba może się ubiegać o przyjęcia na studia albo do Tampere, albo do Vaasa. Tym samym ułatwiono proces rekrutacji i umocniono mobilność w tym fragmencie fińskiego systemu szkolnictwa wyższego.

W 2019 r. ukazało się czwarte wydanie skryptu w serii „Governance” pod redakcją Kirsi Lehto, Niiny Mäntylä oraz Ilarego Karppi. Jest ono wspólną inicjatywą akademików z obu wymienionych uczelni i zasługuje na uwagę od strony dydaktycznej. Kandydaci na studia zapoznają się z ośmioma tematami, dotyczącymi: rozwoju myśli administracyjnej w zakresie teorii kierownictwa, prawnego statusu administracji publicznej, praw człowieka i kultury prawnej, finansów publicznych, zarządzania publicznego, rozwoju regionalnego oraz polityki ochrony środowiska. Rozdziały poprzedzono wprowadzeniem przybliżającym specyfikę studiów administracyjnych i sylwetkę absolwenta obu uniwersytetów. Teksty zostały dobrane nie tylko pod kątem egzaminu, ale również oferowanych modułów zajęć, a autorzy do ich opracowania wykorzystali swój dotychczasowy dorobek naukowy. Skrypt stanowi więc udany przykład połączenia dydaktyki z nauką.

Co istotne, redaktorzy przedstawili także własną wizję nauk administracyjnych, a przypomnieć należy, że studia z zakresu administracji prowadzone są tam na wydziałach zarządzania. Nauki administracyjne, według twórców opracowania, przynależą do stosowanych nauk społecznych. Odnoszą się do nauki administracji, prawa administracyjnego, finansów publicznych, samorządu lokalnego, polityki regionalnej, ochrony środowiska, zarządzania pracą socjalną i w ochronie zdrowia. Ich rozwój notuje się w Finlandii od lat sześćdziesiątych XX w., co wynikało z budowy struktur państwa opiekuńczego. Specyfiką fińską było przeniesienie ciężaru realizacji zadań publicznych w tym zakresie na gminy, które poważnie zwiększyły zakres zadań własnych i poruczonych.

Administracja publiczna ma, zdaniem redaktorów, zapewniać obywatelom stabilność, bezpieczeństwo i dobrobyt, czym zaakcentowali służebną rolę administracji.

¹ Za wyjaśnienia, które ułatwiły mi przygotowanie przedłożonej noty, dziękuję dr Kirsi Lehto z Uniwersytetu w Vaasa.

Podkreślili różnice między sektorami publicznym a prywatnym (np. w zakresie odpowiedzialności politycznej, prawnej, biznesowej), przy jednoczesnym zacieraniu się granic między nimi (dzięki partnerstwu publiczno-prawnemu) i pojawianiu się „hybrydowych” podmiotów administrujących (różnego rodzaju agencji). Spojrzeli na administrację przez pryzmat nauk o zarządzaniu: tworzeniu wartości, relacji z interesariuszami, sieciowości, zarządzania zmianą, zrównoważonego rozwoju, innowacyjności, cyfryzacji, gospodarki opartej na wiedzy, ze świadomością znaczenia tradycyjnej hierarchii. Wytypowali pola badawcze swoiste dla administracji i zarządzania, jak kierownictwo i legalizm, a ponadto status klienta administracji, rozwój regionalny, obszary metropolitalne i restrukturyzacja rejonów przemysłowych.

Omawiana praca została przejrzysto wydana i jest dostępna bezpłatnie online w repozytorium DSpace. Wyodrębnione zostały nagłówki, akapity, cytaty, tabele i wykresy. Spis treści zawiera wbudowane odsyłacze. Dzięki temu książka jest wygodna do lektury na nośnikach elektronicznych, co dla przyszłych studentów ma znaczenie. Rozdziały zostały wyposażone w aparat naukowy, do każdego dodano bibliografię zawierającą także akty normatywne i orzecznictwo przywołane w tekście. Kandydaci już przed egzaminem wstępnym stykają się z publikacją mającą charakter naukowy. Zadanie, które postawili przed sobą redaktorzy, aby zainteresowanym osobom podać przykłady sposobów interpretacji zjawisk ze sfery administracji publicznej, zostało zatem wykonane.